

Østre Greverud

Tegning av Olav Skogseth

Østre Greverud Gnr. 42/1 og 42/22. *Greifarud (ma)*, *Greiuarud* (1289), *Greffuervdh* (1542), *Greffuerudt* (1557), *Greffureut* (1560), *Greffuerød* (1617), *Greiverud* (1723). Sannsynlig den opprinnelige Greverud gård. En av de 17 middelaldergårdene. Ryddet på 1100-tallet, muligens utskilt fra Sætre. Byggselskontrakt fra 1289 til Arne Gasse. Utnevnt til postgård i 1672.

Vestre Greverud er antagelig utskilt på 1500-tallet. I 1803 ble en del av skogen og i 1864 ytterligere en del, sammen med Østli solgt til Ljansgodset. I 1889 ble gården solgt til Jens Krogsti og i 1890 bygger han det våningshuset som blir kalt Grevestua, en midtkammerbygning i halvannen etasje. Han var maler og har malt takmaleriene i stuen. Han starter teglverder Odlo ligger i dag. Dette gikk konkurs og han måtte gå fra gården og Olaus Hansen Tjernæs kjøpte gården og har siden vært i familiens eie til kommunen overtok. Gården ble også kalt Tjernæs. Driftsbygningen brant ned i 1927 og 1972. I Greverubekken var det en gårdssag som er revet.

I 1971 eksproprierte kommunen halve eiendommen, resten kjøpt av kommunen i 1988. Etter at 2. etg i hovedhuset brant i 1989 ble også bygningene kjøpt av kommunen. Stuene i hovedhuset er restaurert med delvis originale tapeter fra da huset ble bygget. Restauranten Grevestua hadde lokaler her fra 1994 inntil huset ble totalskadet av brann i 2001. Oppegård Idrettslag hadde kontorer i 2. etasje og mistet alt. Stabburet på gården er fra 1918 og er kommunens største.

Gårdens innmark er nå golfbane om sommeren og skiarena om vinteren. Her er det også anlagt fotballbane og to mindre baner for ballspill. På eiendommen er det funnet en ca 7000 år gammel Nøstvedthakke.

Valgt til 1000-årssted i 2000.

**Oppegård Historielags styre:
Leder: Egil Wenger**

Tlf.: 66 80 27 89 / 97 74 90 02

E-mail: egil@wenger.no

Styremedlemmer:

Thea Wenche Sundt

Marita Huseby

Bjørn Engebretsen

Egil Bakke

Karsten Høy

Tove Helle

Siri Iversen

Odd Ståle Indreide

Revisor: Elisabeth Storløyken (gjenvalg)

Valgkomité: Eivind Barca, Gunnar Bjørland og Jon Sjødal (gjenvalg)

Internettadresser:

Oppegård historielag: www.oppegaard.historielag.org

Follo historielag: www.follo.historielag.org

Redaksjonskomité: Odd Ståle Indreide, Egil Wenger og Bjørn Engebretsen

LEDEREN HAR ORDET

I forrige nummer klaget undertegnede på dårlig respons på flere utspill vi har gjort for å komme i gang på flere arbeidsområder. Om det har hjulpet å klage litt, vet vi jo ikke sikkert, men vi har faktisk kommet et stykke videre. Et forprosjekt for å utgivelse av en bygdebok er faktisk etablert. Prosjektet leverer i disse dager et forslag til ordføreren for behandling videre i kommunen. Noen påstår at det er lovlig sent, men på 5-6 år må det vel være mulig å få laget et brukbart produkt? På annet sted i bladet vil dere finne en oppfordring om å yte frivillig hjelp etter hvert.

Hva angår Kulturminneåret 2009, er det nå også kontakt. Men det ble litt seint til å få planlagt noe vesentlig mer enn å sette opp en samlet oversikt over arrangementer i hele kommunen i 2009, som kan knyttes til kulturminner - eller "Dagliglivets kulturminner", som myndighetene har valgt å sette som slagord for kulturminneåret.

Oversikt over kulturminneår-arrangementene i første halvår finner du i bladet. I neste nummer tar vi for oss høstarrangementene. Hele oversikten vil trolig bli utgitt som en egen brosjyre, og på diverse nettsider. Det kommer sikkert justeringer underveis også, så følg med i media. Lykke til med å delta på arrangementene, håper det blir underholdende.

Vi har i hovedsak avsluttet salget av årets kalender. Vi kan vel regne med at de aller fleste av medlemmene har kjøpt den. Det synes som om den er godt mottatt. Mange kjøper den også fordi den er i ferd med å bli et samleobjekt. Det forplikter – det bør ikke bli flere "hull" i utgivelsen (den kom ikke ut i 2001 og 2006). Vi har restlager, kontakt en av oss i styret, så blir det vel en råd.

Som vanlig for årets første medlemsblad, sender vi ut innkalling og dokumentasjon for årsmøtet. Det vil gå fram at det vil bli fremmet forslag til justering av vedtektene våre på et par punkter. Det er framsatt forslag om å redusere antall styremedlemmer fra ni til fem. Forslagsstiller mener vi vil kunne utføre arbeid et i styret mer moderne og effektivt med færre medlemmer. Det er nok ikke full enighet innad i styret om dette forslaget. Kanskje får vi et eksempel på ordentlig debatt og knivskarp avstemming. Og så har vi funnet at vi nok bør ha en bestemmelse om æresmedlemskap, med et sett enkle kriterier for dette. Det har vi ikke hatt, til tross for at vi har et par eksempler på tildelt æresmedlemskap fra tidligere.

Egil Wenger, leder

ÅRSBERETNING 2008

Styret

Etter årsmøtet 5.3.2008 konstituerte det valgte styret seg slik:

Leder: Egil Wenger

Kasserer og nestleder: Thea Wenche Sundt

Sekretær: Siri Iversen

Styremedlemmer: Bjørn Engebretsen, Tove Helle, Karsten Høy, Marita Huseby, Egil Bakke og Odd Ståle Indreeide

Revisor: Elisabeth Storløyken.

Valgkomite: Eivind Barca, Jon Sjødal og Gunnar Bjørland.

Lagets medlemskap:

Follo Historielag og Landsforeningen for lokalhistorie. Vi har f.t. styreverv i Stiftelsen Follo Museum v/Siri Iversen. Styrets medlemmer har deltatt i flere møter og arrangementer i regi av Follo Historielag og Follo Museum – og andre kulturminneorganisasjoner. Siri Iversen er vår representant i Lokalhistorisk Fond. Vi er også med i en Follo-avdeling av Fortidsminneforeningen.

Pr. 31.12.08 har vi 291 medlemmer.

Styrets aktiviteter:

Det er avholdt 9 styremøter, med særdeles godt oppmøte fra styremedlemmenes side.

Som tidligere ble noen få framtrepende hjelpere fra medlemsmassen invitert til å delta på styrets sommer- og julemøte.

Noen av styremedlemmene har deltatt på eksterne kurs- og seminarer. På uformell basis deltar styremedlemmer i lokale organisasjoner, spesielt Gjersjøelvprosjektet. I løpet av vinteren 2008 ble Langbygningen pusset opp innvendig, i hovedsak ved hjelp av Historielagets folk, og framstår nå klar for innredning av et enkelt museum.

Kontakten med kommunen og fylket i kulturminnesammenheng er ft upåklagelig, selv om det har vært slitsomt å få kommunen på banen i et par viktige saker. Spørsmål om utgivelse av et kommunalt historieverk, for eksempel bygdebok, er oppe til behandling i kommunens ledende organer.

Det arbeides videre med spørsmålet om å få hevet stokkebåten som er funnet i Gjersjøen. Prosjektleder Bjørn Lunder har etablert et nettverk av interessenter og hjelpere i inn- og utland.

Det er i gang arbeid med planlegging av aktiviteter i fm Kulturminneåret 2009, og med skolene i fm ”Den kulturelle skolesekken” og ”Adoptere et kulturminne”. Styret har så vidt tatt nye initiativ med tanke på å få tatt opp arbeidet med digitalisering av bildesamlingen på biblioteket. Kommunen har bedt oss å bistå med videre utvikling av ”lokalhistoriekroken” på biblioteket.

Historielaget har uttalt seg i en flere regulerings- og andre saker som berører kulturminner.

- Bebyggelsesplan Mastemyr/Lienga.
- Reguleringsarbeid vedr. idrettsanlegget på Østre Greverud (Markagrensa).
- Kartlegging av vernehensyn i villaområdet på Bålerud.
- Tursti fra Ødegården til Myrer – krysser Oldtidsveien.

Historielaget var invitert til – og var til stede ved – navnettingen av Jan Baalsruds plass i Kolbotn sentrum. I likhet med tidligere år, har mange av styrets aktivitetsområder vært ivaretatt av arbeidsgrupper, bestående av medlemmer av styret, og evt. andre interesserte medlemmer.

Nedenfor beskrives hva disse gruppene har arbeidet med.

Aktivitetsgruppa:

Lagets målsetting med fire medlemsarrangementer i vårsesongen og fire i høstsesongen ble overholdt, til tross for justeringer pga sykdom. Gruppa gjennomførte disse tiltakene, stort sett med 20-30 medlemmer til stede:

- Foredrag i anledning Oppegård Vels 100-årsjubileum, v/Geir Bagge Skarheim.
- Orientering om stokkbåtfunnet i Gjersjøen, v/Bjørn Lunder – på årsmøtet.
- Foredrag om Roald Amundsen og huset Uranienborg, i fm at det i 2008 var 100 år siden Roald Amundsen flyttet til Svartskog, v/Follo Museum.
- Tur til Nøstvedt-boplassen på Sjøskogen.
- Foredrag om Jan Baalsruds liv før, under og etter krigen, v/Egil Bakke, i anledning navnetting av Jan Baalsruds plass i Kolbotn sentrum.

- Tur til Oscarsborg, med guidet omvisning, denne gang også med torpedobatteriet.
- Rusletur fra Nordby kirke, langs kurturstien i området, kjentmann Bjørn Engebretsen.
- Rusletur i Kolbotn sentrum, med stopp på strategiske steder – hvordan så det ut her før? - Kolbotn Vel 100 år, v/Gunnar Bjørland.

Info-gruppa:

Gruppa har overholdt målsettingen om å utgi minst to medlemsblad i året, delta i arrangementetene Friluftslivets dag og Eventyrstien. Det har også vært gjennomført stands ved 2-3 anledninger, og medarrangør av Roald Amundsens Minnemarsj.

Styremedlemmer har vært guider i omvisninger i kommunen, om enn i begrenset omfang. Det er en utfordring for oss å komme i posisjon for å skaffe mer kunnskap om enkelte sider av lokalhistorien, og hvordan komme i posisjon for å bli spurt om å holde foredrag.

Gruppa står ansvarlig (v/Arno Daastøl) for vedlikehold av hjemmesiden

www.oppegaard-historielag.org. I løpet av året har også Follo Historielag åpnet sin egen nettside www.follo.historielag.org, med link bl.a. til vår hjemmeside..

Kalendergruppa:

Årets kalender, med tema ”Dagliglivets kulturminner” er meget godt mottatt med sine mange interessante artikler og bilder. Den har vært en like stor økonomisk suksess som de to foregående kalenderne.

Veigruppa:

Arbeidsinnsatsen har fortrinnsvis gått på å følge opp påvisningen av Oldtidsveien over Svartskog, søndre del, mellom Sjødal gårdsgrense i sør og Bålerud grense i nord. Det er et nitid arbeid gruppa har gjort, med rydding, metalløk, merking, måling, befaringer og møter. Resultatet synes så bra at kulturminnevernet på fylkesnivå har antydnet at de kan tenke seg å benytte gjenfinningen av dette kulturminnet som et mønster for slike saker.

All ære til Thea Sundt og hennes hjelpere, inkludert ”guruen” Eivind Barca.

Det er foretatt skilting av Oldtidsveien over Svartskog, fra Gjersjøelva i nord til

Bekkenstenvæien på Svartskog, ved hjelp av midler mottatt fra

Sparebankforeningen DNB NoR. I tillegg er det til en viss grad utført vedlikehold på noen av de tidligere skiltede strekningene. Vedlikeholdsarbeidet, både med rydding, og med oppussing av skiltingen, bør nå inngå i årlige vedlikeholdsplaner.

Økonomigruppa:

Gruppas oppgave har vært begrenset dette året, forvaltningen av en romslig økonomi har vært hovedsak. Forrige årsmøte ga styret visse fullmakter til å disponere midler innenfor visse begrensninger. Styret har tatt råd fra gruppa på hvordan årsmøtets beslutning kan tolkes.

Målt i medlemsmasse er nå Oppegård Historielag Follo nest største (etter Nesodden).

Ververbeid fortsetter i alle aktiviteter vi har, spesielt har giro-innlegget i kalenderen vært effektivt.

Diverse:

Det er mottatt forslag fra valgkomiteen om at framtidige styrer bør reduseres til 5 faste medlemmer. Dette krever i tilfelle endring av vedtektene, jf egen sak på årsmøtet.

Til hjelp for valgkomiteens arbeid – og til nytte som basis for arbeidet i framtidige styrer - er det utarbeidet et sett strategidokumenter.

Historielaget har ett æresmedlem, til tross for at æresmedlemskap ikke er hjemlet i våre vedtekter. For evt. framtidig behov, fremmes det forslag på dette til årsmøtet.

Styret mener det er grunn til å se tilbake på et godt arbeidsår, og takker de hjelperne vi har hatt i løpet av året. Særlig er det grunn til å takke hjelperne med oppussingen av Langbygningen. Det ble lagt ned 250 – 300 dugnadstimer fra våre medlemmer.

OPPEGÅRDS HISTORIE

Fortsettelse fra medlemsbladene 1 og 2 – 2008.

De tidligere 2 artiklene omfattet ”den eldste tiden i vårt område” – altså – fra siste istid ca. 10-11.000 år siden, og til den tiden vi ble egen kommune i 1915. Nå er vi kommet til tiden etter. Hvis dere husker det, var artikkelen i blad 2-2008 inndelt i samfunnsfunksjoner for tiden før 1915. Fortsettelsen har til dels samme oppbygning, du vil gjenkjenne noen av ”headingene”. Bare det at nå er vi kommet så langt at de av oss som har levd en stund, vil gjenkjenne historien mot slutten av epoken som er omhandler på de fleste områdene.

Når du leser, vær oppmerksom på at Erik Ballangruds kommentarer er utformet ut fra et ståsted i 1915 og framover i tid, og at skrivingen ble gjort i 2004. Bare synd at Erik, av hensyn til både ambisjon og format, ikke kunne gå så veldig i detalj. På de fleste av områdene han skriver om, finnes det utfyllende eller mye mer detaljert stoff. Hans tekster er justert litt her og der, for å få fram en bedre forståelse av stoffet.

Men som jeg har sagt før, dette er en slags begynnelse. Det er fortsatt spennende å se hva Oppegård kommune får til fram mot kommunejubileet i 2015.

Igjen – lykke til med lesingen, det er enda stoff igjen til artikler i 2 medlemsblad.

Egil Wenger, leder.

SOM EGEN KOMMUNE FRA 1915

I denne delen brukes dagens betegnelser som for eksempel kommune i stedet for herred, Kolbotn i stedet for Kullebunden osv.

Atskillelsen fra Nesodden

Allerede i 1907 ble det gjort fremstøt for å få til en egen kommune i Oppegård. Nesodden så gjerne at vi ble skilt ut. I deres øyne var vi for ”røde”. Fylkeskommunen strittet i mot. De mente vi var for få innbyggere til at vi kunne klare alle kommunale oppgaver. Dertil kom at de store kommunene i Akershus var redde for at en liten kommune, som Oppegård, skulle ha samme stemmevekt i fylkestinget som en stor kommune.

De samme argumenter ble brukt i 1915, men da slo departementet gjennom og godkjente atskillelsen, og Oppegård måtte stå på egne ben. Nå var det slik at mye av de kommunale oppgavene allerede var delt mellom sognestyrene i henholdsvis Nesodden og Oppegård. I lengre tid var det slik at hvert sogn hadde eget budsjett og bestemte over saker som bare gjaldt eget sogn.

Når de respektive sognestyrene holdt sine møter, var alltid ordføreren til stede. I den siste tiden ble herredsstyremøtene holdt i Oslo (Kristiania) på grunn av de vanskelige kommunikasjoner mellom Nesodden og Oppegård.

1. juli 1915 ble Oppegård egen kommune med ca 1700 innbyggere. Det sittende sognestyret på 8 medlemmer blir det nye kommunestyret ut 1916 med telegrafist Harald Johnsen som ordfører.

Kommunestyre og administrasjon

Fra 1917 består kommunestyret av 16 representanter og Harald Johnsen er fortsatt ordfører til og med 1922. Fra 1920 blir det hele 27 representanter i kommunestyret.

I perioden frem til 1940 var det ved hvert valg vekselvis borgerlig og sosialistisk flertall, men det var sjelden det sittende politiske flertall ga de store skillelinjer. Det var helst helt personlige synspunkter og ikke minst distriktshensyn som gjorde utslag når det var divergenser.

Allerede i 1914 ble Wilhelm Bærøe ansatt som herredskasserer, noe han var helt til 1946. I 1917 ble Olaf Karlsrud ansatt som ligningssekretær, som han var helt til 1955. Karl Thingstad ble ansatt

Cafe Rasten, vårt første "rådhus".

Tegnet av Agnes Dæhlie.

som bygningsinspektør i 1920 og fortsatte som bygnings sjef helt til 1963.

Denne lille administrasjonen flyttet etter hvert inn i 2. etg. på Rasten, hvor de fikk frk. Flesje som felles sekretær. Det var absolutt en stor fordel at kommunen hadde en så stabil administrasjon gjennom mange år.

Først i 1952 får ordføreren lønn for sitt arbeid, hele 3500 kroner pr. år. I 1953 får vi eget kommunehus på E-verkstoppen, men dette huset blir snart for lite. Fra slutten av 1950- årene blir det en stadig utvidelse av administrasjonen som må leies inn på ulike steder. Når vi kommer til 1965 er mangelen på lokaler så preker at en må ty til brakker på Rasten. I 1965 blir John Arvesen konstituert, senere ansatt som rådmann i nyopprettet stilling.

Etter krigen er det arbeiderpartiflertall i kommunestyret helt frem til 1965, som fra 1963 har 35 representanter.

I 1974 går kommuneadministrasjonen inn i dataalderen og året etter får vi et kommunevåpen. I 1979 innvies det nye rådhuset som er tegnet av arkitekt Bjart Mohr.

Utbygging

Utbyggingen på Ormerud, Solbråtan og Oppegård syd var godt i gang. Mesteparten av dette var beregnet som hytter for Oslo-folk, men bolignød og dårlige tider, med økende arbeidsledighet, førte til at folk flyttet ut av Oslo og bosatte seg fast.

Nå kom utparselleringen i Jernbanebyen (Holteveien), på Myrvoll og på Frydenberg. Dette var beregnet på permanente boliger. I 1917 ble bygningsloven innført for å få en bedre styring av utbyggingen og fordi det ble forlangt av boligbanken. Utover i 30-årene var det bare sporadisk husbygging. Det eneste større byggeprosjekt er Ingierstrand bad som står ferdig i 1933. Det blir solgt til Oslo kommune i 1936 sammen med gjenværende frie strandområder helt ned til Bekkensten. Ved Ingierstrand anlegger Widerøe en sjøflyhavn så Oppegård kommune blir et av de første stedene i landet med regulær flyforbindelse. I Gjersjøviken anlegges landets mest moderne campingplass i 1934. Denne blir overtatt av tyskerne under krigen og helt ramponert.

Fremdeles manglet det vann og kloakk, og veiene var så som så. I 1920-årene kom det flere forslag til vannverk, men det hele kokte bort på grunn av den dårlige økonomien i kommunen.

Etter krigen var det et enormt oppdrammet behov for flere boliger. Man satset på sosial boligbygging med flerfamiliehus og tomannsboliger. I 1948 legges det ut 240 tomter på Hellerasten. Hovedkloakken på Kolbotn påbegynnes. Ungdommens selvbyggerlag bygget tre firemannsboliger i Sønsterudveien som sto ferdig i 1952. Utbyggingen av Augestadgrenda begynner, etterfulgt av Fløisbonnfeltet. Fra 1956 begynner utbyggingen av Rødstenåsen, Hellerasten, Bråten-feltet og Augestadgrenda. Ekornrud industrifelt reguleres og i 1957 starter arbeidene på Ødegården og Vassbonnfeltet. Samme år blir rensesstasjonen ved Gjersjøen ferdig. I 1959 blir Fløisbonn industrifelt regulert.

Familien Arnesen i 1949 da de bygde "Arneli" på Hellerasten.

Oppegård tomteselskap etableres med tanke på å sikre rimelige tomter i fremtiden. Den økende infrastruktur, som kommunen står for, har en tendens til å presse prisene i været på omliggende områder.

I 1959 står vannverket til Oppegård Vel ferdig, etter en imponerende dugnad. Dette blir tilknyttet det offentlige vannverket i 1967.

I 1963 starter kommunen med et høydebasseng på Stangåsen for å ta vann fra Gjersjøen, rens og levere dette til hele kommunen og også til Ski og Ås kommuner. Dette kommer i drift i 1965. Før dette tas det vann fra Kolbotnvannet med høydebasseng ved Ødegården. Kloakken føres til et renseanlegg nede ved Gjersjøen.

Trond Dancke tilsettes som reguleringsjef i 1960 med tanke på en generalplan for hele Oppegård. Denne fremlegges i 1963. Etter mange endringer og mye frem og tilbake blir denne vedtatt i 1971, men godkjent først i 1979.

Fra 1960 kommer den ene store bedriften etter den andre til Fløisbonn. I 1963 står Samfunnshuset ferdig. Ingieråsen blir utbygget og likeså Øståsen.

I 1967 blir Jonassen-planen for utbygging av vann og kloakk i eldre strøk vedtatt og samme år står Landerudsenteret ferdig og i 1968 er Sentrumsbygget klart. Felles kloakkrensning med Ski og Ås blir lagt til sørenden av Gjersjøen og tas i bruk i 1972. Tidligere er det gjort avtale med Oslo kommune om at kloakk med fall mot nord kan sendes til Bekkelaget rensestasjon.

I Oppegård syd er utbyggingen i full gang. Flåtestadfeltet på Vestre Greverud er klar for innflytting i 1987.

Befolkning

I 1865 bodde det 496 mennesker her. I 1900: 571, 1915: 1700, 1930: 5061.

Frem til 1960 var befolkningstallet ganske stabilt, men så eksploderte det:

1960	1965	1976	1980	1990	2004
7196	9645	14944	16258	19978	23343

Kommunikasjoner

Jernbanen får dobbeltspor med elektrisk drift til Kolbotn i 1937 og videre til Ski i 1939.

Veiene blir etter hvert utbedret. Det store veiarbeidet var det vi i dag kaller Skiveien. Mye av dette arbeidet ble utført som nødsarbeid. I 1938 blir denne ferdig fra Kolbotn til Oppegård, men først i 1950 blir strekningen fra Kolbotn til Prinsdal gjennom Ormeruddalen ferdig. Dette fører til at det blir bussruter helt opp til Fløisbonn.

I 1970 blir motorveien E 18 over Svartskogplatået åpnet til avlastning for den svingete Mosseveien, men uten forbindelse til Kolbotn i første omgang.

Store protestaksjoner i gang i 1971 mot flyplass på Hobøl.

Ingieråsen får egen bussforbindelse til Oslo i 1973. I 1978 var det en stor protestaksjon mot ny E6 gjennom Sørmarka. Den blir likevel bygget og står ferdig til Vevelstad i 1980 og til Ringnes i 1986. Utvidet til 4-felts vei fra Klemetsrud til Assurkrysset i 2004.

I 1982 blir tunnelen gjennom Rikeåsen, ny bro over jernbanen og rundkjøring i Skiveien åpnet.

Jernbanesporet deler Kolbotn i to, men det er store planer om å legge et nytt dobbeltspor gjennom Rikeåsen, med en underjordisk stasjon ved Kollen, og videre i tunnel under Sørmarka. Dette vil også medføre store endringer i veiopplegget rundt Kolbotn.

Kirke og religion

På den tiden Oppegård ble egen kommune, var fortsatt bare en kirke i kommunen og den lå på Svartskog, mens største delen av befolkningen bodde på østsiden av Gjersjøen. For å avhjelpe dette ble det holdt gudstjenester i gymnastikksaler og andre steder. Mange søkte kirkelige tjenester i Oslo eller på Ski.

I 1918 ble et stort område på Myrvoll tilbudt Oppegård kommune som kirke og skoletomt. Tilbudet ble imidlertid trukket tilbake da eieren av Kullebund gård skjenket gratis kirketomt på Kolbotn til kommunen. Tradisjonelt hadde det vært stridigheter mellom nord og syd i kommunen. Denne saken ga ny næring til stridighetene.

I 1921 kjøpte kommunen en del av Li gård av Johanne Ingier for å bruke den som gravplass. Denne kjøpesummen skjenket hun til et fond for en ny kirke på Kolbotn. En rekke foreninger, lag og organisasjoner gikk sammen om å skaffe midler og i 1932 sto Kolbotn kirke der, og allerede i 1938 var den gjeldfri.

I Oppegård syd hadde Indremisjonen skaffet seg et bedehus, "Heimen", i et nedlagt fabrikklokale i Solveien 3. Dette lokalet ble i 1922 vigslet til kirkelige handlinger og en fikk det som ble kalt Interimskirken.

Også i Oppegård syd fikk man gratis kirketomt. Her av eierne på Vestre Greverud. Lag og foreninger samlet også her inn midler til ny kirke, men først i 1967 ble Greverud kirke vigslet. Denne var utformet som en arbeidskirke. Det vil si at den hadde flere lokaler til ulikt bruk.

Dette var et savn ved Kolbotn kirke, så Menighetsrådet og Indremisjonen gikk sammen og bygget Kolbotn Menighetshus.

I 1974 ble leirstedet Slora med Sørmarkskapellet innviet.

Befolkningen på Kolbotn økte sterkt og en følte behov for enda en kirke, og i 1987 ble Sofiemyr kirke vigslet. Dette var også en utpreget arbeidskirke.

Greverud kirke.

Metodistene kjøpte villa Steinor i Skiveien. Denne gjorde de om til Wesley kapell og det var deres samlingspunkt helt til de bygget Øståsen kirke i Kornmoveien, som ble innviet i 1969. Her i kombinasjon med barnehage og eldreboliger.

Pinsemenigheten holdt først til på Skogsland, men bygget senere Filadelfia ved Solbråtan stoppested.

Skole

Den store utbyggingen som fant sted medførte et stort behov for mer skoleplass. Den nye kommunen hadde meget begrensede ressurser, men tok likevel mål av seg til å bygge to store flotte skoler med kapasitet til det behov som var og det som ville komme. Greverud skole kom i 1921 og Kolbotn fikk sin i 1922. Disse to skolene var identiske, bortsett fra at de var speilvendte i forhold til hverandre, og at Greverud skole fikk glasserte takstein, mens Kolbotn skole måtte klare seg med vanlige. Før disse skolene var ferdige måtte man benytte gamleskolen på Kolbotn, som lå i krysset mellom Skiveien og Sønsterudveien - og andre steder, for å få plass til de økende årskull.

Dette var risikofylt innsats, da depresjon og arbeidløshet medførte dårlig skatteinnfang og dermed problemer med betalingen av lån. Trusselen om offentlig administrasjon hang stadig over kommunestyret. Det var imidlertid fremsynt gjort, for skolene holdt som de var til lenge etter krigen, og de er i bruk den dag i dag.

I tiden rundt 1915 hadde Kolbotn to skoler, gamleskolen på Solbråtan og den nye skolen i Mastemyrveien (nå Kapellveien). Da Kolbotn skole sto ferdig, ble skolen i Kapellveien ledig. Denne ble da tatt i bruk som middelskole og senere realskole. På Greverud ble den gamle skolen revet.

For i noen grad å motvirke arbeidsløsheten blant ungdom, ble det i 1936 satt i gang en Arbeidsskole med hovedvekt på håndverksfag. Den holdt til i skolen i Kapellveien, men flyttet til Interimskirken på Oppegård under krigen. Ble nedlagt i 1948.

Greverud skole

Kolbotn skole ble utvidet med en paviljong i 1959, og i 1997 med et tilbygg. Greverud skole ble utvidet i 1973 og 1990. Ellers kom det stadig nye barneskoler på Sofiemyr, Hellerasten, Tårnåsen, Vassbonn og Østli.

De som ønsket høyere utdanning enn middelskole/realskole måtte søke til Oslo eller Ski, og måtte, til lenge etter krigen, betale skolepenger. Med ny skoleordning ble det behov for ungdomsskole. Den første kom på Ingieråsen i 1959 og på Fløisbonn i 1970. Hellerasten skole ble gjort om til ungdomsskole i 1984 og i januar 2004 tas Flåtestad skole i bruk.

Oppegård videregående skole startet som gymnas på Ingieråsen skole i 1970, men flyttet inn i egen skolebygning på Sofiemyr i 1975.

Det ble etter hvert behov for spesialskoler for funksjonshemmede mm. Dette er avhjulpet med interkommunale skoler. I Oppegård har vi Sofiemyråsen skole og ressurscenter, Solbakken skole for flyktninger og Oppegård voksenopplæringscenter.

SKOGLY FERIEKOLONI

Et ”dagliglivets kulturminne” som nær har gått i glemselen.

”Vi gikk av toget på Greverud stasjon, vi barna fra Oslo som hadde fått plass på feriekolonien. Tre uker ute i skogen på Greverud, med natur og opplevelser i vente. Noe helt annet enn daglig opphold i bygatene og bakgårdene. Fra stasjonen gikk vi i samlet flokk, på rekke og rad ned mot Odlo, og tok av innover skogen til høyre...”

Slik beskriver Synnøve Haraldsen (f. 1942) ankomsten til Skogly feriekoloni, første gang for henne i 1946. Hun var da kolonibarn på Greverud, på Skogly feriekoloni..

Det var det Synnøve husket da hun tok kontakt med Oppegård Historielag med tanke på å finne fram til kjentfolk i området som kunne hjelpe henne å finne tilbake til stedet der feriekolonien hadde vært. Hun hadde prøvd på egen hånd, men her var antagelig for mye endret. Sammen med undertegnede prøvde vi en gang til uten å lykkes helt. Så var det dette med kjentfolk, da. På nytt en tur ut i terrenget (bebyggelsen), sammen med Bjørn Engebretsen. Lyslinja husket Synnøve, et hus på østsiden, med bratt nedstigning, skogskråning mot sør... en nærmere titt på et kart fra 40-årene, Bjørn tar en liten avstikker inn mot et tun ved noen rekkehus... og vips, plutselig gjenkjenner vi terrenget ved koloniens utendørs spiseplass (se bildet).

Maten ble inntatt ute når været tillot det.

Fjellrabben i bakgrunnen er jo der fortsatt, selv om terrenget er fylt opp, kanskje en meter. Bildet under er tatt omtrent på samme sted som bildet fra 1954. Så er stedet funnet, der huset som rommet Skogly feriekoloni i 1940- og 50-årene, sikkert også før det - sto. På kartet vi har med oss, står bygningen avmerket som ”Hvite kors”.

Her sitter Synnøve omtrent på samme plassen som det første bildet er tatt.

Synnøve Haraldsen forteller igjen: ”Huset eides av Oslo Indremisjon – som nå er Oslo Bymisjon. Jeg var der hvert år fra 1946 og til 1959, da ble det nedlagt. Det var et stort brunt hus. I første etasje var det en stor spisesal med to langbord, og så var det en stor stue. Der fikk vi være på lørdag. Vi fikk da en liten eske med rosiner, en bolle og kakao, mens vi hørte på barnetimen eller eventyr. Så var det kjøkken og to små rom til mor Martha og kokka. I andre etasje var det en stor sovesal med plass til 22 jemsenger. Under hver seng var det en potte og plass til kofferten. Ute var det et stort langbord som vi brukte når vi spiste middag. Så var det en lang utedo med plass til seks barn av gangen, og ett do til voksne. Ellers var det et lite hus med ett rom og bryggerhus. Det kom en eldre mann fra indremisjonen en gang i uka for å hogge ved til bryggepanna, så barna kunne bade, og tøy kunne bli vasket. Han lå over i det lille huset en gang iblant.”

Mor Martha Berg, to tanter – den unge Synnøve og Kirsten Kristiansen og kokka Anna Johansen.

Synnøve Haraldsen var først kolonibarn i flere år. Da hun ble ”stor”, midt i 50-årene, gikk hun over fra å være kolonibarn til å bli ”tante” på kolonien (se bilde), med oppgaver å være sammen med barna, samtidig som hun passet på dem, gikk turer i nærheten og lignende.

I skråningen nedenfor lå det et hus med en familie som hadde trillinger omtrent på Synnøves alder. Iblant kunne hun besøke dem. Trillingene var jenter – Solveig, Marit og Kari, og en eldre bror som het Per. Både Bjørn Engebretsen og andre kjentfolk oppvokst i Oppegård syd husker familien Lie, som bodde rett øst for høyden der feriekolonien lå.

”Det var et stort tre like ved her, som en av guttene pleide å klatre i”, sier Synnøve plutselig, og der – bare 3-4 meter unna, finner vi en avkuttet rot, eller stamme, siden marknivået er fylt opp med en meter eller så. Gutten var den samme som hadde klatret opp i en mast i lyslinjen like ved, og blitt sittende fast.

Synnøve finner den avkuttete stammen på treet.

Et trivelig møte, med en halvveis glemt historie fra våre egne dager....

Vi takker Synnøve Haraldsen for å ha brakt fram i lyset en interessant del av vårt områdes historie. Trolig er ikke denne delen av historien vår eldre enn at flere husker.

Vi er interessert i å få kontakt med personer som kan fylle ut dette bildet. Det kunne vært artig om vi kunne finne fram til bilder av selve huset.

Ta eventuelt kontakt.

Nedskrevet av Egil Wenger sommeren og høsten 2008, i samarbeid med Synnøve Haraldsen.

o-----o

Etterord.

I ettertid viser det seg at denne feriekolonien er nevnt i skriftlige kilder tidligere.

I heftet ”Greverudgårdenes historie” skrevet av Willy Østberg, er det et kort avsnitt om dette:

”Feriekoloni.

På Vestre Greveruds eiendom ble det på slutten av 1920-tallet etablert en feriekoloni for gutter fra Oslo. Dette stedet ble drevet av en kristelig organisasjon som het Hvite Kors. Her bodde det mellom 15 og 20 gutter fra vanskeligstilte hjem i Oslo, og som ikke kom på ferie på andre måter. Feriekolonien lå i nærheten av der Greverud terrasse nå ligger. Stedet ble drevet til midten av 1930-årene, men ble så avviklet”.

Jentegruppe på Skogly. Bilde fra 1959.

Kanskje ble det ikke det likevel? I alle fall ble driften tatt opp igjen rett etter krigen, men da som feriekoloni for både gutter og jenter. Til å begynne med var nok guttene og jentene i hver sine grupper, til hver sine tider – i tidsintervaller på 3 uker, se bildet fra middagsbordet ute i 1954, det er bare gutter. På bildet her ser vi at det er bare jenter. Ifølge Synnøve Haraldsen ble feriekolonien avviklet i 1959.

Nedskrevet november 2008
v/Egil Wenger.

Forslag til endringer av vedtektene

Til behandling på årsmøtet 4.mars 2009.

Endringsforslagene er skrevet i kursiv.

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Stiftet 19.11.1986

VEDTEKTER

Vedtatt 19.3.1986. *Sist revidert xx.3.2009.*

§ 1 Formål

Oppegård Historielag har til formål å vekke interesse og forståelse for Oppegård kommunes historie. Laget vil arbeide for å utbre kjennskap til vår kulturarv og verne kulturminner av alle slag.

§ 2 Medlemskap

Alle, både enkeltpersoner, familier og organisasjoner, kan være medlemmer ved å betale en årskontingent som fastsettes av årsmøtet.

§ 3 Årsmøtet

Årsmøtet er historielagets høyeste organ, og holdes hvert år innen utgangen av mars måned. Årsmøtet kunngjøres minst 5 uker på forhånd, med anmodning om at forslag som ønskes behandlet på årsmøtet, må innsendes innen 2 uker. Innkallingen med årsberetning, regnskap, budsjett og andre forslag, sendes ut 2 uker før møtet.

Følgende saker skal behandles av årsmøtet:

1. Konstituering
2. Årsberetning
3. Revidert regnskap
4. Fastsettelse av neste års kontingent
5. Budsjett
6. Innkomne forslag
7. Valg

Årsmøtet er beslutningsdyktig når minst 15 medlemmer er til stede. Dersom styret eller minst 1/3 av medlemmene finner det påkrevet, kan det innkalles til ekstraordinært årsmøte.

§ 4 Styret

Et styre på fem medlemmer og fire personlige varamedlemmer, velges av årsmøtet. Blant disse velges lederen for ett år om gangen. Fem styremedlemmer velges hhv tre og to for 2 år om gangen. Styret konstituerer seg selv med nestleder, sekretær og kasserer, og fordeler andre arbeidsoppgaver på styrets medlemmer. Styret kan sette sammen arbeidsgrupper som også involverer medlemmer av laget utenom styret.

Det skal legges vekt på å få en geografisk spredning av styremedlemmene.

Styret er vedtaksført når *minst 3 styremedlemmer er til stede.*

Årsmøtet velger revisor og en valgkomité på 3 medlemmer for ett år om gangen.

§ 5 Æresmedlemskap

Æresmedlemmer utnevnes av styret. Begrunnet forslag om æresmedlemskap kan fremmes av medlemmene overfor styret. Æresmedlemskap i Oppegård Historielag kan tildeles medlem som har gjort en ekstraordinær innsats for fremme av lagets formål. Æresmedlem får et diplom, og fritas for å betale medlemskontingent.

§ 6 Tilslutning

Historielaget skal stå tilsluttet Landslaget for lokalhistorie, og Follo Historielag.

§ 7 Vedtektsendringer

Forslag til endring av vedtektene meldes medlemmene minst 2 uker før årsmøtet. Ved endring av vedtektene kreves minst 2/3 flertall av de frammøtte medlemmer på årsmøtet.

§ 8 Oppløsning

Oppløsning av historielaget kan bare bestemmes av årsmøtet med 2/3 flertall. Lagets eiendeler skal i så tilfelle forvaltes av Follo Historielag inntil et nytt historielag stiftes.

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Regnskaps-sammendrag (spesifisert regnskap leveres ut på møtet)

	Resultat 2008	Budsjett 2008	Resultat 2007
Inntekter			
Kontingent	43 800	40 000	41 100
Inntekt hefter og kalender	104 030	60 000	70 280
Andre inntekter	5 579	3 000	3 233
Tilskudd	1 000	10 000	36 276
Sum inntekter	154 409	113 000	150 889
Kostnader			
Hefter og kalender	55 372	50 000	49 713
Møtekostnader/reise	13 456	15 000	12 053
Andre kostnader	37 835	28 000	30 798
Investeringer:		20 000	36 487
Sum kostnader	106 663	113 000	129 050
Avsetn (stokkebåt)/disp (bud)	10 000	20 000	
Årets resultat	37 746	-20 000	21 839

BALANSE 2008	Eiendeler	Egenkapital og gjeld
Fordringer	35 586	
Bankinnskudd	122 668	
Egenkapital		146 230
Avsetninger		7 534
Kortsiktig gjeld		4 490
Sum	158 254	158 254

FÅR VI EN "BYGDEBOK" TIL KOMMUNEJUBILEET?

Oppegård er ansett for å være en ung kommune, til tross for at vi nærmer oss de 100. Det har vært skrevet mye om vår kommunes historie, både den før vi ble egen kommune i 1915, og den etterpå. Bare én mer eller mindre samlet oversikt over kommunehistorien har vært skrevet. Det var ved 50-års-jubileet i 1965, ført i pennen av Eivind Barca. Allerede i et par år har Historielagets styre ivret for at kommunen burde initiere en oppdatert og omfattende kommunehistorie. Omsider er det kommet i gang arbeid med et forprosjekt, som har skissert omfang og kostnader i forskjellige alternativer. Dette er under behandling i administrasjonen, og skal legges fram for politikerne om kort tid. Rent praktisk har kommunen trolig bare så vidt god nok tid til å gjøre et godt og omfattende arbeid. Økonomien i det hele er nok mer usikker. Det skal bli spennende å se hva det blir til.

Uansett løsning, det kommer til å bli lagt vesentlig vekt på at frivillige organisasjoner kan bidra. Dess mindre penger som kommer på bordet fra kommunens side, dess mer kommer forventningene til Historielaget innsats å være. Det er allerede antydnet arbeid med å gjøre billedmateriale tilgjengelig elektronisk, samle inn flere bilder, serve innsamlingspunkter på nettet, innsamling av historisk materiale hos private og organisasjoner i vårt miljø, foreta intervjuer osv.

Vi kan ikke være særlig konkrete foreløpig, men dette kan komme til å bli betydelige arbeidsoppgaver å ta tak i. Vi er interessert i å få inn tips om hvem som kan tenke seg å delta når tiden kommer.

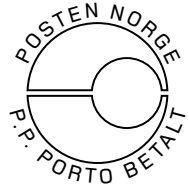
Er du interessert i å bidra – ta kontakt med noen du kjenner i styret (se side 2), eventuelt direkte med leder Egil Wenger, Aresvei 4, 1413 Tårnåsen, tlf. 66 80 27 89, mob. 97749002, e-post: egil@wenger.no som er medlem av forprosjektgruppa.

Dere som bruker internettet aktivt: Gå inn på www.lokalhistoriewiki.no, klikk dere fram til Oppegård, og se hva dere kan bidra med der. Det kommer nokså sikkert til å bli benyttet et slikt nettsted til innsamling av historiekunnskap.

Aktivitetsoversikt Kulturminneåret 2009		
Vinter- og vårsesongen.		
Dato og sted	Aktivitet	Arrangør
Mandag 9.mars kl. 19.00 Kolben Åpning av Kulturminneåret 2009 i Oppegård	Foredrag av Finn-Erhard Johannessen om Ljansgodset og Lars Ingier. Musikk og sanginnslag v/bl.a. Tone Holte	Gjersjøelvprosjektet
Fredag 24. og lørdag 25. april, på Svartskog.	Kurs i registrering av kulturminner v/fylkesarkeolog.	Oppegård historielag
Søndag 26.april Østre Greverud	Friluftslivets dag. Aktiviteter med kulturminner som tema. Start på Skautraver'n med kulturminneposter.	Friluftsforsamlingen
Lørdag 23.mai Langbygningen ved Gjersjøelva	Åpning av Langbygningen Demonstrasjon av saga - Tone Holte? - Husflidslaget?	Gjersjøelvprosjektet og Kulturminnegruppa
Onsdag 27.mai kl. 18.00 Oppgangssaga	Demonstrasjon av oppgangssaga	Gjersjøelvprosjektet
Onsdag 3.juni kl.18.00	Demonstrasjon av oppgangssaga	Gjersjøelvprosjektet
Onsdag 10.juni kl.18.00	Demonstrasjon av saga Elvevandring	Gjersjøelvprosjektet
Onsdag 17.juni kl.18.00	Demonstrasjon av saga	Gjersjøelvprosjektet

AKTIVITETER OPPEGÅRD HISTORIELAG VÅREN 2008

Tidspunkt	Arrangementsted	Aktivitet
Onsdag 18.februar Kl 19.00	Østlikollen (Marens vei ved innkjøringen til Østli skole)	Foredrag av Kjell Anker Hansen om hans opplevelser i tysk fangenskap under 2.verdenskrig
Onsdag 4.mars Kl 19.00	Østlikollen	Årsmøte
Søndag 19.april kl. 12.00	Forsvarsmuseet, Akershus Festning	Guidet omvisning.
Fredag 24. og lørdag 25. april.	Svartskog	Kurs i registrering av kulturminner v/fylkesarkeolog. Se omtale og annonse i Lokalavisen for sted og påmelding
Søndag 7. juni.	Håøya i Oslofjorden	Håøya i Oslofjorden, båt ut, guiding til rettersted, skytestillinger. Til dels bratt – ca. 4 timer, inkl rast. Transport og tidspunkter senere. Se Lokalavisen og ØB.
Onsdag 19.august Kl 19.00	Oppmøte ved Hauketo stasjon	Guidet vandring langs Ljanselva.
Søndag 27.september	Oppmøte ved Gjersjø bru	Rusletur i Gjersjø bru området mot Hvitebjørn
Se ellers nærmere omtale av aktivitetene i annonser i ØB og lokalavisen Oppegård.		

Avsender: Oppegård Historielag, Postboks 12, 1411 Kolbotn.

INNKALLING TIL ÅRSMØTET 2009

**På Østlikollen (Marens vei ved innkjøringen til Østli skole)
onsdag 4. mars 2009, kl. 19.00**

Dagsorden:

- 1. Konstituering**
- 2. Valg av møteleder, referent og 2 medlemmer til å undertegne protokollen.**
- 3. Godkjenning av årsberetningen.**
- 4. Godkjenning av regnskap.**
- 5. Fastsettelse av kontingent for 2010.**
- 6. Budsjett for 2009**
- 7. Framsatte forslag:**
 - Vedtektsendringer: - endring av styret (antall medlemmer).
 - æresmedlemskap
- 8. Valg av leder, styremedlemmer, revisor, og valgkomite.**

Etter behandlingen av årsmøtesakene serveres "noe å bite i" og forfriskninger.

Årsberetningen finner du annet sted i dette medlemsbladet. Det samme gjelder forslag til endringer av vedtektene og en enkel regnskapsoppstilling. Regnskapet vil bli nærmere dokumentert i møtet.

Vel møtt!

Styret.